

Ese de trei ori in seputană: Mercurul, Vîzorul și Dominești, cind o călă întrăga, sănd numai dijumetate, adesea după momentul impreguiarilor.

Pretul de prenumeratii:
pentru Austria: 8 fl. s. v.

pe an întreg : : : : 8 fl. s. v.
, dijumetate de an : : : : 4 fl. s. v.
, patrul : : : : 2 fl. s. v.
pentru România și Strainetate:
pe an întreg : : : : 16 fl. s. v.
, dijumetate de an : : : : 8 fl. s. v.
, patrul : : : : 4 fl. s. v.

ALBINA.

Viena 11/23 februarie 1867.

Cati-va membri din stang'a estrema a dietei de Pesta, avendu in vedere restituirea intemplata constituutiunii unguresci prin denumirea ministerului, propusera a rogă pre Mai. Sa se binevoiește a disolve dietă actuala, a careia membri sunt alesi intre cercustantile unui provisoriu, si se conchiamă altă pentru care tiér'a in starea sa constituutiunala de astadi se-si pôta alege ablegatii sei.

Scimus că de alta data tóte partitele au intonat cercustantia că tiér'a n'a fostu in stare constituutiunala candu si-au alese ablegatii. Acést'a s'au repetuit si in adrese candu se cerea de urgintia restituirea starei legali.

Astadi după ce se restitul starea pretinsa, ablegatii nu mai intóna numită cercustantia, si propunerea stangei estreme produse indignatiune atatu in partita din drépt'a catu si in cea din stang'a.

Mai multe foi vedu intr' acést'a unu picu de neconsecintia din partea ablegatilor unguresci; si daca e a se cercă cauca neconsecintiei, numai un'a potem presupune, că adeca Deák s'a impartit cu Tisza pe role cum se spriginesca ministeriulu celu nou ung. si acum'a nu li-ar veni la socotela ca prin alegeri noue se li se turbure si incurce impariel'a, combinatiunile loru.

Neci pentru o partita, intrandu la alegeri, resultatalu nu e securu din capulu locului. Deci e prè naturalu că fie care si-teme partita sa, si cine mai scie daca nu s'ar nasce si altele noue. Au crediutu dara parintii situatiunei de fatia, că ei sunt mai capaci si mai competenti in ascurarea vietiei fétului loru.

Trei membri din stang'a estrema, vediindu că nu li s'a primitu propunerea, s'au retrasu din clubulu partitei stange. —

Ieri, Andrassy au impartit celor a hali ministri decretele cu denumirea loru. Primul actu alu ministeriului va fi prochiamatiunea prin care va multiamor poratiunei pentru că festivitatile cu ocajunea infintiarei ministeriului au de cursu fora de turburari.

Se crede că apoi unu comisariu alu guvernului ungurescu va pleca catra Transilvani'a, in tocm'a casă la 1848. Dar nu se spune daca altu asemene comisariu va fi trimis la Croati'a? Se pote că acést'a nu se va intempla de ocamdata, căci ar esacerba si mai multu opiniunea publica, care in Croati'a e mai espresa contra uniunei de catu in Transilvani'a, său cu alte cuvinte, Croati'i mai multu de catu Trnenii cérca ocajuniile a-si pronunciá parerile loru. —

Scirile din strainetate se referescu la diferite obiecte. Prusi'a e in ajunul intrunirei parlamentului nemtiescu de medianópte, si nemtii la acestu evenimentu îndrépta acum atentia loru. —

Corpulu legislativu alu Franciei incepe a folosi dreptulu seu de interpellanti, cari de ocamdata si-au luat aferi de putien interesu.

Turci'a incepe cu seriositate introducerea reformelor in organisatiunea interna si politic'a esterna. Sunt multi cari pretindu a prevede ruinarea a veri carorū incercari de reforme, din cauca că osmanulu nu va cede din convingerea lui că elu face parte din elementulu domnitoru. — era crestinulu din celu domnitu, si prin urmare nu se va poté introduce egalitatea pentru toti supusii. — Se pote ca aceste cunoscintie despre Turci'a se fie bine basate, dar totusi credintu neconditiunatu nu li potem dă, pentru că in anii din urma turculu nesmintit uva fi sentit u cum i cresce nepotintia, după ce de multu i-a scadiutu poterea.

Marele veziru — după incunoscintiarile diariului „Presse“ — a trimis o serisore lui Carolu Domnitoru României, largindu drepturile din fermanulu de investitura, anume dreptulu de a bate bani, a intemeia orduri, a numi consuli, a infintat chiar si in Turci'a unu birou postale romanescu la Constantinopole, si o concessiune pentru lini'a postala Rusciucu-Varna, prin ce post'a den Roman'a ar veni in legatura cu cele ale Europei apusane.

Situatiunea actuala.

E superbu absolutismulu pe unde domnesce, da-si aerulu de omnipotinte, purcede după placere in consciintia neresponsabilitatii sale, si a dese lu vedemu cum nu se sfiese neci de judecat'a istoriei, crediindu că o va cenzură, desevenimentele se desvolta fora de censura. Unu sentiu bunu inse are si absolutismulu, acel'a adeca că vediindu cum a rosu medua prè multadin cutare statu, pantru a incunjură pericolulu ce ar si se urmeze, se face că-si precepe detorintia patriotistica si renuncie la domnia marturisindu-si nepotintia si chiamandu constitutiunalismulu se repareze daunele facute si se conduca mai departe destinele poporului.

Acést'a vedemu manifestandu-se mai in tóte statele, sub o forma au alt'a, in Franch'a, Spania scl. In Austri'a absolutismulu agramadu necadiuri finantiali, lasandu sarcine grele pentru mai multe generatiuni, afora de acést'a conduse la resultatele nefericite ale bataliei din 1859, pentru cari insusi, superatu si infruntatu marturisit curundu că nu ni se va mai areta, neci va mai pretinde a ne.

Constitutiunalismulu inaugurat puse in miscare tóte elemintele ce tientiau a-si ascură o prosperitate in Venetoriu, si cari sub vîrg'a absolutismulu nu se miscau in favorulu loru, ci numai primiau ce li se dă, bunu ori reu cum eră. Firul vietiei constitutiunali se incepù érasi tocm'a acolo, unde se intrepruse la anulu 1850, si de aci plecară tóte popórale.

Numai noi romanii formaramu in asta privinta unu picu de exceptiune, căci pre candu in anii revolutiunei invataseram a precepe folosele unei proce-

duri solidarie pentru toti romanii din imperiulu austriacu, anulu 1860 gasi pre multi dintre noi cu dorintie de congrese natiunali provinciali, in loculu celeia de unu congresu natiunale generalu.

Nu pretindem a judeca trecutulu, neci a ne pronunciá intr'o parte ori alt'a, căci acést'a ar fi astadi de prisosu. Recunoscem că in multe, forte multe pri-vintie n'au aternat de la noi. Dar totodata trebuie se recunoscem si aceea că erau mominte candu sörtea nostra era in credintiata maniloru nostre in modu precumpenitoriu,

Dar lasandu trecutulu in pace, si venindu la starea actuala nefavorabila natiunei nostre, ni remane mangaiarea că ea nu e croita cu conlucrarea nostra, furam impinsi in ea contra vointie nostre, si in multe respecte neci nu s'au intemplat eu scirea nostra.

In acésta situatiune, privindu la natiunalitatea nostra in Ungari'a, ne vedem fara de veri o garantia din partea dietei pentru esistintia si desvoltarea ei.

Proiectul de lege in cauca natiunalitatilor gatit de reuniunea ablegatilor romani si serbi, lu vedemu combatutu in diaristic'a fratilor magiari pană ce inca n'a sositu in dieta, in catu din capulu locului ne face a crede că sunt indaru sperantiele nostre pentru o bona contielegere. Neci organele partitei din stang'a nu absentéza de la acésta combatere, devenita generala si energica de la denumirea ministeriului ungurescu in căci.

Era unu timpu, pre candu fratii magiari n'aveau inca ministeriu, ma neci dieta, intielegemu finea ultimei epoce a legii martiale a supra Ungariei, candu elemintele tierii se pregatiau pentru venitóri'a sessiune dietala. Atunci br. Eötvös, unulu din capii partitei lui Deák, si astadi presiedinte academie literarie unguresci, prevediindu că legalatiunea ce vine va trebuu se se ocupe de cestiuene natiunalitatilor si dorindu a molecum spiretele, publica brosiur'a sa in cauca natiunalitatilor.

La unu locu dise d. baronu in acea brosiura că cestiuene natiunala e o cestiuene de convincere, casf' cea confesiunala, si că prin urmare nu pote fi decisa de votulu majoritatii.

Si óre ce dice astadi d. Eötvös? Elu tace, privindu cum combatu altii cestiuene natiunala, — si tace pentru că fratii magiari potu combate astadi in draga vóia, căci ministeriulu e denumitul, si astfelu cestiuene de constitutiune mare parte deslegata, la ce contribuira si ablegatii romani cu sinceritate, nefacendu sgomotu multu cu cauca natiunala, numai ca se nu li se pote imputa că tienteseu la impedecarea restituirei constitutiunii.

Nu consentim intru tóte cu d. Eötvös din numit'a brosiura. Dar ne dore daca in opiniunea publica magiara in locu de progresu vedemu regresu, si acést'a chiar atunci candu cauca are se vina pre tapetu, chiar atunci candu fratii magiari nu mai potu exceptiună cu cunoștuca cercustantia că constitutiunea

Prenumeratii se fac la toti dd. correspun-dinti a-i nostri, si d'adreptul la Redactoare: Josefstadt, Langegasse Nr. 43, unde sunt a se adresa si corespondintele, ce privise Redactoarea, administratiunea său speditură că vor fi nefrancate, nu se vor primi, era oī anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatii de interes privat — se raspunde cate 7 cr. de linie, repetirile se fac cu pretiu scadut. Pretul timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

nu e restituita, si că prin urmare in nisuntiele de restituire are se se concentrete in ordinea prima tota aptivitatea.

In mediloculu bucuriei pentru restituirea constituutiunii, romaniloru nu li se da neci o mangaiare, nu li se concede neci o sperantia că se va deslegă spre multiamirea loru cestiuene natiunalitatei, ce romanii o pretiuescu mai pre sus de tóte constitutiunile, de tóte libertatile, mai pre sus chiaru de catu vieti'a.

Venitoriul Ungariei se croiesce a-eum, si destinele ei sunt puse mai vertosu in manile fratilor magiari. Ei o potu face fericita ori nefericita; aléga! Si daca responsabilitatea nu va cadé pre umerii unui individu, a veri unei corporatiuni oficiali, va cadé nesmintit u supra elementului magiaru si a reprezentantilor lui.

Romanulu nu cersiesce, elu nu cere nemica din ce este alu altuia, elu pretinde numai se i se recunoscă si respecteze ce este alu seu propriu, natiunalitatea sa. Si candu in fati'a dietei formuléza acésta pretensiune, o face in firm'a convincere că elu n'are de cugetu a recede neci daca pretensiunea nu i se va incuiinti, n'are de cugetu neci atunci a renunciá la natiunalitatea sa, ci mai vertosu va staru purure sub tóte forme in tóte modurile a si-o ascură si desvoltă, va staru cu tóte medilócele legale si permisibile unei natiuni candu le intrebuintează spre conservarea sa propria.

Ni se va dice că ministeriulu ungurescu ne ascura contra centralisatiunei strinse den Vien'a. Dar óre ce ne ascura pre noi contra unei centralisatiunei strinse de Pest'a? Era in catu e pentru o corporatiune legalativa centrala a monarchiei, ca spressiune a unitatii sale constitutiunali, si carea purure se pote tiené in frere veri ce suprematisare a unei natiunalitatati de catra alt'a: — despre acést'a véda guvernulu imp. ce face, căci mai multu este intru interesulu seu. Noi eari n'am tienutu la centralisatiunea aspra in Vien'a, nu potem tiené neci la alta asemenea centralisatiune in Pest'a, nu vremu se sarimu de la o estremitate la alt'a.

Nu scimus inca cari vor fi folosele materiali pentru noi prin infintiarea unui ministeriu de finantie in Buda-Pesta, ne-am dedat u unu timpu a speră multi pentru ca se avemu in fine de unde a ne desamagi, dar atat'a inse e securu că lipsele nostre sunt multe si nu sunt numai finantiali.

Se privim Transilvani'a in situatiunea de fatia. Autonomia ei pentru care atati romanii si-sacrificara avere si sange, si-urmăza procesulu nemicirii. Dupa ce antieriu in loculu dietei de la Sibiu se conchiamă una la Clusiu eu o legă electorală prin a careia ciuru majoritatea tierii strabat numai ca minoritatea dietala, după ce si membrii acései diete fura chiamati la Pesta ca se decida de sörtea autonomiei tierii loru, acum'a cancelari'a de curte Transilvana se desfiintă si se supune ministeriului ungurescu.

Remane numai ca cancelari'a Trna se otarésca timpulu predarei actelor in manile ministeriului ungurescu, — remana ca se se emita si catra guvernului regiu Trnu unu rescriptu — casí catra locutienint'a de Buda — pentru desfiintarea lui, si cu atat'a sunt sterse ultimele remasitie ale autonomiei principatului Transilvania.

Incheiamu arendandu pe scurtu acésta situatiune: Romanii din Ungaria si Banatu n'au inca neci o garantia in legi pentru nationalitatea loru, éra romanii Trniei vedu ignorata basea loru de dreptu publicu de la 1863/4, vedu nemicindu-se autonomia tieri loru.

De la diet'a Ungariei.

Siedint'a casei representantiloru din 19 fevr. *)

(+) Presedintele C. Szentivanyi areta nenumerate petitiuni insinuate, cari n'au locu la dieta, caci corpulu legislativu abuna séma are alta chiamare, totusi e curiosu cä asto petitiuni, cari ar trebuí indreptate respectivelor dicasterie si ministriloru, din di in di se totu mai inmultiescu, pe candu diet'a nici nu e chiamata a satisface acelle rogari, care de care mai naive si — ridiculose in multe privintie, de aceea cu alta ocasiune ne-amu mai pronunciato cä diet'a ar trebuí se se dechiarare cä nu e in acea puscotina ca se pôta face destulu acelorui cereri si se le indrumaze la locurile competente, cu töte aceste nu voim se negânu dreptulu de petitiunare la dieta; intre acesti petitiunari ince n'amu potutu observá vre-unu romanu, ei mai alesu magari, óre romanii suntu indestuliti séu sciu cä — „la casa sindicita n'ai ce merge se ceri pita?“

Trecendu peste aceste Gajzágó ea referintele comisiunii emise in privint'a institutelor publice referéza cä obiectele de anticitate din museul natuinalu aru fi se se trimita la expusetiunea de la Paris si s'au si alesu prin unu barbatu archeologu competitente 180 de pretiöse trimitiende. — Se decide a se tramite la töte intemplarea asecurandu-se pe spesle fondului tieri la vre-unu institutu de asecuratiune si barbatul insarcinatu cu straportarea acelorui pretiöse va avé se caute ca acelle se fie expuse sub firm'a Ungariei.

Apoi Rajner referéza despre bugetul casei, care se incuiintiea.

Dupa acese siedint'a se face secreta pentru consultare in privint'a mesurilor observande la impartirea biletelor pentru galerie.

Conferint'a natuinala romana in Aradu.

I.

Romanii din comitatul Aradului si au precepuit missiunea. Straformarile cele aduncu taictore in viéti'a politica a imperiului si cu deosebire in a Ungariei, ne impunu o dotorintia a ne ingrigi de viitorulu nostru natuinalu.

Revers. D. Miron Romanu a conchiamatu pre barbatii inteliginti din comitatul Aradului la o conferint'a natuinala pe 18 febr. st. n. la Aradu, cu scopu, ca se ne intielegem cu totii la o direptiune, ce am avé a o urmá in asecerile nostre municipale.

Convenira aprópe la o suta de barbati si cati-va tierani din comitatul la institutulu clericalu. D. Romanu ni spuse pe scurtu; cu cuvinte petrundietore cä „de la 1848 incocé totdeun'a caus'a natuinala a ocupatu loculu primu in lucrările publice ale romaniloru si cä acum'a, a vendu unu terenu liberu de actiune, éra-si totu numai caus'a nostra natuinala trebuc se o punemua la loculu primu. Daca romanii se potu laudá cä a dobenditu ceva pentru nationalitatea loru, este de a multiam' numai solidaritatii si energiei cu carea au lucratu. Actiunea acumua va fi mai estinsa, lupt'a mai grea, deci avemu lipsa de solidaritate indoita si de energia intreita. Roga deci pre cei de fatia a se dechiará pentru solidaritate, adeca: cä vom lucrá toti micu si mare cu poteri unite supunendu-se minoritatea totdeun'a majoritatii.“

Totu amu fostu adencu petrunsi de adeveru acestoru cuvinte si ne-am dechiaratu toti

prin scolare de pre seaune pentru ambele propaneri.

Desi era pote bine daca se insemnă numele coloru de fatia ca se scimu: cine? si cati s'au dechiaratu pentru solidaritate; dar' aceea propunere a protopresv. I. Ratiu, cumca se ne dechiaramu toti prin subscritere numelui propriu la unu protocolu — totusi a trebuitu se cada din mai multe motive fondate ce s'au adus in contra acelei propunerii. A fostu destulu deci a ne dechiará pe cuventul de onore cä vom lucrá in solidaritate totu-si, — vai — s'au aflatu mai tarziu unii si altii cari uitandu-se de parola de onore, ca minoritate n'au voit u se supune majoritatii.

Tare ne-amu imbucuratu la inceputu de aceea dechiaratiune a Dului advocatu romanu Ebesfalvay, cumca totu insulu care a venit la acesta conferint'a natuinala si nu e romanu, adeca nu vré se lucre cu trupu cu sufletu pentru fericirea némului romanescu, — e unu omu slabu. Doresce ince ca romanulu nici candu se si mai céra drepturile sale pe cale absolutistica ci totdeuna pe cea constitutiunala.

La aceste D. protonotariu comitatensu Philimon tienu o vorbire eclatanta, in caru areta mai chiar de catu sôrele cä romanulu de si se imbucura de viéti'a constitutiunala ca tomai ori care omu civilisatu, totu-si astadata nu se pote dechiará pentru constitutiuneca magiarilor din 1848 pana candu aceea nu se va stramfa dupa dreptu si dreptate precum recere spiritulu tempului de astazi. Legile din 1848 asiá precum sunt acelle e mórtea romanilor si de catu se morim' intr'o constitutiune ca acesta, mai bine se traimus' si se gemenu cu totii sub o guvernare absolutistica. Romanulu s'a luptat si se va luptá totdeuna pentru subsistint'a sa natuinala si egal'a indreptatire a tuturor poporilor din imperiu sub ori ce forma de guvernare, deci, daca constitutiuneca i va dà terenu liberu spre desvoltarea sa natuinala si nu-lu va sugrumá ca in 1848: i va strigá: Osann'a, din contra si daca acestu guvern constituutiunalu ne va silí ca celu din 48, se ne desbracámu de nationalitatea nostra siso ne preface cu incetulu in magari atunci cu töta poterea trebue se ne luptámu pentru doborirea acelui guvern eu atat'a mai vertosu caci unu astfelu de guvern ar fi celu mai infriociatu absolutismu sub masca de constitutiunismu.

Asiá dara, peste totu nici nu pote fi vorba despre aceea, ca romanii se si deo cuventul de onore, cumca pentru interesele loru natuiale vor lucrá numai sub guvernul constitutiunala (daca adeca sub acestu guvern) s'ar intielege guvernul constitutiuneci magiare din 1848); caci ast'a ar insemná atat'a, catu daca guvernul de astazi ar deveni absolutisticu: noi n'am mai avé nici dreptulu de a ne luptá pentru egalitatea natuinala, de óra-ce noi insii am abdisu de elu. — Astadata ince nici nu ne potemua luptá pe altu terenu, numai pe terenu constitutiunala.

Cam astfelu a vorbitu D. Philimon; si conferint'a, in semnu de consemnare, l'a aplaudatu. D. Philimon in adeveru pote dice cu Muci Scaevola: „longus post me ordo est idem potentium.“ S'a si aflatu mai multi, cari vorbira cu multa resolutiune pentru aceste principie. In urma, conferint'a respective intelligint'a romaniloru din acestu comitat se dechiará cu töta solemnitatea, cä de principie constitutiunale, ince precum pana acum'a, asiá si mai departe se va luptá numai pentru acea constitutiune, carea va cuprinde in sine egal'a indreptatire a nationalitatilor tieri.

Ast'a e spusa destulu de chiaru, fara nici o reserva.

A urmatu dupa acese alegerea unui comitet natuinalu cu 36 membri din centrul si din afara, care va conduce in contigere buna töte miscamintele nostre municipale, si totodata va veghiá, ca solidaritatea romaniloru se se sustienia.

Despre lucrările mai departe a comitetului voiu avé onore a insciintia pre on. cettitori ai Albinei.

Revista diaristica.

Citim in „Presso:“ parerea centralistiloru despre constelațiunea actuala politica.

(r) Restituirea constitutiunii Ungariei deschide usia si pôta centralisatiunii incarnate a magiariloru; dupa parere, magarii se pregatesc a se folosi de ea catu de bine, si inca nu numai fatia eu natuinalile nemagiare célocuiesc in Ungaria, ci si in privint'a drepturilor po-

litice a asiá-numitelor parti anessate. Se indegeteza la comisiunea casci de josu a ungariei, ce va ave se referezo dietei dospre regularea cestiunei nationalitatiloru, promitiendu-se munti de aur in elaboratulu acel'a, pentru poporale nemagiare. Scimu ince, cä tempurile miraculeloru au trecutu, si opunem la totu ce este contra naturalu unu scepticismu. Puseniunea egala politica a tuturor nationalitatiloru din Ungaria tocma asiá nu aru conveni „cavalerescsei,“ vulgo ambitiosei natuini magiare, precum nu conveniá spiritului intimu alu constitutiunii ung. si intregei procedure de desvoltare de pana acum'a a Ungariei. Deóbrace acum legile de alegere ale tierilorungaresci asecu-reaza magiariloru in dieta majoritate inmense, resulta cu siguritate matematica cä egalitatea plina politica pentru töte poporale nemagiare nu se pote accepta. Acesta presupunere se adverosce prin aparintiele ce vediura lumin'a dilii in restimpulu, desi forte scurtu, de la impacarea regimului cu Ungaria. Toti membrii ministeriului nou denumit uung. suntu magarii incarnati, cancelari'a de curte trna e desfiintata, si referitiv la Croati'a se aude cä antaiulu faptu alu regimului nou ung. va fi desfiintarea dietei croato-natuinala a „regatului triunitu.“ Dupa acea se voru denumi comiti supremi noi in Croati'a, éra acesti'a voru avé de dotorintia a crea cu ocasiunea alegierii noue pentru dieta o majoritate magiarona.

Judecandu dupa aceste inceperi, concesiunile nationalitatiloru nemagiare, ce se accepta de la respetivele oomisiuni a casei representantiloru din Pest'a, nu se voru reduce asiá de multu la politice, catu la curtu natuiale, éra mai vertosu la afaceri scolastice; dara si in aceasta causa nu se pote accepta multu, fiindu cä magarii, dapa cum se scie, se tenua si poporulu alesu de civilisatiune alu Ungarici, si membra rea politica a tierii silesce pre fiecare locuitoriu alu ei, care vre se devina la védia, se scie bine limb'a magiera.

Intra töte afacerile politicedin Ungaria va domni o centralisatiune potinte ca fruptu alude curundu prochiamatei decontralizari a imperiului. Firescu lueru este ince, cä inca nu se scie daca invingerea va avé succesu bunu si durata. In Ardealu se vede succesulu a fi asecuratu, deóbrace dict'a acestei provincie reconstituita pre basa legei vecchi magiare de alegere, cu scopu de a indeplini uniunea Ardealului cu Ungaria, a trimisu in diet'a din Pest'a astfelu de barbatii cari cu trupu cu sufletu suntu devotati causi magiare. Altecum este in Croati'a unde, dupa parere, se incepu a se rentorice la traditionile anului 1848, unde spiritulu banului Jellacie de nou se atitia.

Se anoncia degiá de pe acolo, cä mai multe municipie s'au otarit u nu recunosc ministeriulu ungurescu. Dara chiaru daca s'ar face uniunea Ardealului cu Ungaria in intlesu magiaru, si daca si in Croati'a ar succede partitei magiare se si asecuru in candu supematia, totusi nu incepe indoicela cä nu se va rentorice situatiunea din 1848 in töte tierile unguresci. Nu voim se cugetam la eventualitatea din apropiere, cä — insielati fiindu in speranticile loru la imperiu — romanii si serbi din Austri'a cauta crucisul la tierile ce se desvolta ale consangeniloru loru din vecinatate, cä Croati'i mai voiosi de catu ori si candu se voru inchiná fantasmagoriei loru de imperiu sud-slavicu; ne indestulim numai cu posibilitatea, cä lupta intre nationalitatise va incepe catu de curundu in Ungaria, care lupta in 1848 devastă campiile, acoperindu-le cu mii de cadavre si cu ruini ardiende.

Dorim ferbinte, ca aceste scone infioratice se nu se repeteze; pentru aceea ince dojanu aspru cä s'ar readusu situatiunea ce li premerse. Decumva si acum acele cause voru nasce tot acelle urmari, ca si atunci, apoi ambe parti voru apela la imperiu, si incercariile de domolire a regimului imp. érasi ar poté duce la instrainarea ambelor parti de catra imperiu, si la intemplari asemenea celora, cari pre celu mai credintiosu amicu alu Ungariei, pre arciducele Stefanu ce numai acum repausa, lu alungara din Pest'a, si mai pre urma si din tiéra.

Noi nemtii inca nu affâm mangiare in provocarea, ca si dedincóce de Lait'a se se incerce asemenea. Chiaru de am avé noi acesta intentiune, numai eu grecu s'ar poté intempla ca se aducem la validitate macar numai pre timpu scurtu — sistemulu de centralisatiune. Caci, pana candu ungrui au punctu securu de manecare in constitutiunea loru restituita, ni lipsece noue acelasi de totu. Constitutiunea

nóstra cam de odata se cuprunde numai „in principiu,“ deóbrace otaririle ei cele mai momentose, despre pusetiunea uniceloru tieri si popora fatia cu Monarchia, suntu insemnata alterate prin impacarea cu Ungaria. Senatulu imperialu are potere se acomodeze drepturile nostrore constitutiunale cu relatiunile noii. Dara cam deodata ni lipsece ori si ce punctu de manecare, ca se judecam, cum se va forma gruparea partitelor in senatulu imp. daca va pre-cumpani elementul nemtiescu séu celu slavonu. Firescu cä se dice, cumca calculatiunile congresului slavenu, ce nu de multu se tienu in Viena, si care privia de fapta complinita majoritatea partitei slavene in sen. imp. acelu calculatiuni s'ar areta insielatorie, incatu ultramontanii feudali, dedati fiindu a se insirá la standardulu regimului, — se voru desparti de slavi. Acesta inse cam deodata cauta s'lasam la parte. Mai multu intensiva, de catu ambreia catra sistemulu domitoriu, este ur'a ultramontaniloru feudali catra liberalismul nemtiescu, si chiaru daca regimulu aru schimbá fotie, cä springesce pre cesti din urma, totusi i s'ar poté intempla, cä spresiunea superba de pe timpu seu a ciociloru de Uckermark, — cumca in Prusia dinasti'a loru este mai vecchie de catu dinasti'a Hohenzollern, — s'ar imita la noi cu variatiune la sistimulu presinte alu regimului.

Cum audim slavii, in casu se aiba ei majoritatea in senatulu imperialu, voru intorice dosulu regimului, voru dechiará senatulu imp. ingustu de necompetiente ca se faca schimbari in constitutiune, pentru ca se impedece resultatele acelui si se castige terenu pentru pretensiunile loru propriu.

Si ci nisuescu, dupa cum se scie, pentru patriele loru a castigá o pusetiune asemenea celeia ce pentru venitoriu o va ocupá Ungaria in imperiu. Daca intr'adeveru li succede a realizá acestu programu, atunci imperiul, manutuit de o nevoia, va privi cum se nascu alte siepte mai mari. Atunci in locu de o Ungaria inimica am avé mai multe nuoi. Daca regimulu si va cauti refugiu la alegero directa pentru senatulu imp. resultatulu aru fi forte dubiosu, din cauza cä partitele slave, dupa cum este cunoșcutu, sunt forte bine instruite.

Dara daca ar si castigá nemtii o parte din delegatiile dintre cercurile proprietarilor mari si dintre voturile virile in urmarea sistemului schimbaturi alu regimului, totusi partita nemtii cu a slavoru din senatulu imp. ar numeră mai totatati individi. Si se presupunem posibilitatea de majoritate insemnata nemtiesca, totusi nu prevedem invingere pentru elementulu nemtiescu, ci numai o lupta continua intre poteri mai asemenea de tari, inimice, si privindu la casuri de precedintie, desvoltarea procesului de descompunere pre care lu accepta imperiul.

Asiá ni se reprezinta venitoriu in oglind'a sistemului nou alu regimului. Unu statu poliglotu contine semburi luptelor continue. Pentru ca acele se se sugrume este numai unu midilou, adeca convenirea continua a acelor elemente in adunare imperiala unde nisuintele contrarie si-potu tiené ecuilibriu, partitele se potu intielege, unde totalitatea otarase in lupta senguraticiloru. Pre noi ne numesc centralisti incarnati, si totusi nu voim alta, de catu asemenea mesura pentru töte poterale imperiului, éra ca midilou: parlamentul imperialu!

Aradu, 16 fauru 1867.

(N) Scirile deosebite, ce le adusera jurnalele din Pest'a si Vien'a in dilele aceste, mersi la a-mi luá calea catra Arad, unde ómenii totusi mai multu se occupa de politica, de catu noi cesti din provincia. Asta-di demanet'a conveni cu cati-va romani, cari mi dederă ceva-si directiune spre a me poté orienta in acestu caosu a politicei de astazi din Pest'a si Vien'a, si cu Te potu inordintia Domnulu meu, cä daca vom avé atat'a energie in lucrare, cata rezolutiune avem astazi de a ne lupta pentru drepturile nostre municipale: noi trebuie se invigemou ori-ce pretiu.

Magliarii si tienura mai multe conferintie intre sine fara de a invitá si pre romani la aceste; si determinara: ca in acestu comitat nici unu bietu romanu se nu fie alesu de diregatoriu!

Noi sciindu prè bine, ce va se insemne fratietatea si semtiulu de dreptate la magarii, de la densii nici nu potem accepta nimica, ci radiemandu-ne pe propri'a nostra potere, va trebuí so ne elupdam drepturile, ce

* Am primit'o in 22 fevr. adeca cu dôue dile mai tarziu de cum se potea.

nă competesou si in comitate. Nu vom dormi nisi noi! Causă drăptă trebue se invingă.

Dupa amédia-di pe la 2 ore a sositu telegramulu despre denumirea *ministeriului magiaru* (in adeveru magiaru, si nu ungaru.) Bucuria magiarilor e nemarginita; standarde pin tōte ferestile, musica si chiote in semnu de fericire etc.

Ună inse nu mi-am potutu spălă. Pe cand romanii de aice remasera neutrali fatia cu ministeriul magiarilor si fatia cu atate festivitati, vedem spre cea mai mare uimire in turnul bisericei năstre catedrale — *două stăguri mari*, unul romanesou si altul magiaru.

Nu scim, cine a potutu fi acelui inteleptu, care a dejositu santă năstra biserica de o demonstratiune politica, credem ince, că putenia cunoscinta pote avea despro santieni'a bisericei. Religiunea si biserica n'are de a face nimica cu politică, nici cu stăguri. Ce bucuria pote avea biserică si invetiatura lui Cristosu de ministeriul magiarilor? Séu pote curatiorii si servii acestei biserici ascăpta innaintare, ori remunerare de la ministeriu? séu voiescu dora prin aceste două stăguri a dice, că servitiul dñescu de acuma innainte se va celebră nu numai romanesce, ci si magiarasce? — — —

Reformatii, cari in adeveru sunt magarii incarnati, sciura respectă biserică loru, si nici nu o impenara cu stăguri de insemnata politica, de si ei au mai multa cauza de catu romanii, a se imbucură de ministeriu.

Noi credem fără, că acele stăguri nu sau pusu cu scirea celor mai mari, am dorit ince, ca nimenei se nu-si arăge dreptulu de a dejosi biserică romanilor de demonstratiune pentru unu ministeriu, pre care numai din trecutu avemu nenorocire a-lu cunoscere.

Caveant Consul . . .

Pesta 20 februarie *)

** Desi n'am luat partea la balulu tenerimei romane ce s'a tenu in séră de 18 a l. c. adeca chiaru in diu'a denumirei ministeriului, dupa informatiuni secure, anu a impartesi stimatilor cetitori că in estu anu n'a succesu a fi balulu tenerimei romane atatu de cercetatu precum eră in alti ani. — Causă a fostu dora că diu'a tienerei balului a fostu chiaru diu'a insemnata a denumirei ministeriului magiaru, prin urmare o diua de festivitate straordinaria pentru locuitorii capitalei si ai tieriei, — strainii sau dusu in numeru fără micu la balu, căci va fi dora altu timpu mai acomodatul de petrecere, candu voru vedea că santă causa a natiunei va fi ascurata si in urmarea constelațiunilor mai prospete a politicei ajunsse acum'a in vigoare. — Constatāmu dara numai ca in trecutu cumca cea mai mare parte a deputatorilor romani desii au concursu cu ajutoriile pecuniarie la acel balu dar personalminte nu au luat partea.

Cu dorere audim si despre unu incidente tristu ce s'a ivit la balulu tenerimei romane. — Unu teneru serbu adeca in tempulu de repausu dise unu toastu in limbă magiara si salutandu ospetii de diferite natiunalitati, ii provoca se se bucurie impreuna de infinitarea ministeriului magiaru, deci in acea diua de mare bucuria aru dorit ca de aci in colo natiunalitate se traișea in fratițate cu magarii.

Cunoscutulu deputatu serbu M—ts neconsentindu cu tenerulu vorbitoriu lu intrerupse facandu cateva reflesuni desaprobatrice. De aice apoi se escă o iritatiune generala intre ospeti, tinerii romani ince se intrepusera si incungurara alte neplaceri de care se temea toti in acel momentu. — Acum'a unulu dintre juristii magarii cari au fostu de fatia se fie provocat pre susnumitul deputatu serbu la o satisfacție de onore — Asiā dara provocarea la fratițate avu rezultatulu contrariu, dar nici, nu se poate accepta altu oeva candu ore cine neprecuggetandu-se comite unu ce fara cuvenintia si tactica, căci tenerulu respectivu aru fi potutu si mai modestu si a lasă ca altii se incépa toasturile. — Acestu incidente circulēza prin capitala desigurandu pre magarii, cari se asta vămati ore-si-cum, si cu atat'a e mai dorerosu, seu dora imbucuratoriu(?) că s'a adus o umbra a supra balului romanescu — prin neroman!

Luminatiunea de alalta eri potemu dice că a fostu generala in capitala, la foile de aice neincetatu vinu telegrame anuntiandu bucuria a poporatiunei mai multoru orasie, — iluminatiuni in tōte partile, — Aradulu inse abun-

sima a intreputu pe toti, căci magarii de acolo inca sembetă trecuta au luminat, — numai din Transilvania nu vine nici o scire, se dice că acolo n'a fostu nici o iluminatiune, de ora ce in adinsu s'a scrisu de aice ca se nu face asiā ceva, pana nu se va duce acolo unu comisariu regescu care va face straformarile conforme dispuștiunilor ministeriului magiaru, — dar recursuri pentru oficie si pana acuma se dice ca curgu cu gramad'a. — Sermani omeni — sermana natiune!

Pesta in 22 februarie.

(+) In referad'a mea despre siedinti'a dietala din 18 l. c. am fostu disu, că cetindu-se rescriptul prin care se face cunoscuta infinitarea *ministeriului magiaru*, deputati nemagarii, prin urmare si romanii nu s'au miscat, pe candu partid'a lui Deák aplaudă din respoteri, acăst'a am potut'o dice cu totu dreptul căci am fostu martore ocularu, inse ceva totusi am trecutu cu vederea, si adeca aceea, că nu m'amu uitatu intr'adinsu si la dlu Sig. Popu deputatu si red. „Concordiei,” carele precum audu a applaudat cu entuziasm, acăst'a inse cu atat'a mai usioru s'a potutu intemplă, căci domnialui siede separatu de ceia lalit romani in partea contraria, — dar fie ori si cum pentru linis circa respektivilor si in interesulu adeverului marturisescu dara că a fostu si unu roman care a applaudat ministeriul magiaru. Cu tōte aceste „Concordia” n'a avutu cuventu se dica, cumca *unii* romani s'au retinutu, ceea ce dupa parerea domniei sale nu e de inticlesu in urmarea *celor intemperate* si nici că pote precepe acea procedere a deputatorilor romani, noi inse o pricepem, căci acei ce au applaudat mai mare parte au fostu partasi la crearea situatiunici mai noue, era altii nutrescu dora sperantia că vor fi celu pucinu de aci in cole angajati de a participa desii ca factori subalterni, prin urmare aceia au potutu aplaudă, deputati romani inse neluandu partea la invingerea acelei politice, n'au fostu indreptatii nici a ride, nici a plange; era că de ce a applaudat infinitarea ministeriului magiaru si Sig. Popu redactorulu „Concordiei” aceea inca o potem spălă, si de aceea nici nu ceremu spălătioni mai de aproape, dorim numai ca — se nu mistificadeverulu dicendu că si unii romani n'au applaudat, ci că toti deputati romani, afara de das!

Manc va fi siedintia dietala, in carea se vor presentă toti ministri pe semne au si despusu juramentulu in Viena, era nu in Buda precum se vorbiā mai nainte, căci Maj. Sa abiē in maiu va sosi in capitala, căci famili'a domnitore e in doliu fiindu că a morit archiducele Stefanu fostul Palatinu alu Ungariei, pre care si aici lu geleseu, căci a fostu forte iubitu de magarii, mai multe standarde negre anuncia acestu doliu alu natiunei magiare. — E de insemnat că acestu archiduce pana la moarte a fostu partinitoriul legilor din 48 si de aceea se speră că va fi erasi alesu de Palatinu, cu mare sensatiune se vorbesce in privatu si aceea că fericitulu n'a potutu ajunge era-si in senulu Ungariei ei a repausat chiaru in alu 48 anu alu vietiei sale. — Pare că si mórtea ar fi de politica magiaru!

Segedinu 20 februarie 1867.

De candu se respondi scirea despre infinitarea ministeriului responsabile, o bucuria mare ocupă spirtele poporului magiaru. Din tōte partile se faceau pregatiri pentru serbarea diley in care li se va restitu constituțiunea. Diu'a din 18 februarie li aduse scirea imbucuratoria, că Maiestatea Sa restitu constituțiunea si denumi pre contele Andrásy de presedinte ministeriale, insarcinandu-lu toteodata si cu constituirea ministeriului.

Acăst'a veste se lati cu iutime prin totu orasiusu, si locuitorii lui nisuau din respoteri si manifestă simțiunile natiunali, si bucuria nemarginita. O multime de popor de tota ples'a si colorea inundă stratele mai insemnante, cetindu „scirile electrice”, cari se impartau intre poporu. Stindardele natiunali-magiare-falafai pro aripiile ventului in tōte partile, si totu orasiusu se invescu intr'o colore solemnă. Si ea se dee acestu opidu mai mare magiaru simțiunileloru sale natiunali o esprezisunie si colore mai serbatoresca, in séră aicei dile insemnante totu opidulu era iluminat. Focosuri, pintenii, colicile, aceste semne ale poporului magiaru — dupa unu restimpu de 3 ani — erasi si-au ajunsu epoca loru. Unii, incantati de

simțiul libertăti erumpau in vivate si urari entuziastice, altii din contra, neprecepindu sensu cuventului libertate, i dedera alta interpretatiune folosindu-si focosuriile cu asta oca-siune spre persecutarea judecilor, cari, inspaimantati de procedură acăst'a neasceptata, numai de catu se retraseră de pre stratele inundate de multimea poporului; deoarece deviză „usd a zsidó”*) afă viu resunetu in unii individi desfrenati. Inse acestor escese in securu li se puse capeta prin intrevirea militarilor. E de insemnat că cu occasiunea acestei solemnitatii, nu poteci vedea alte standarde nici la serbi de catu magiare, pre langa tōte că si srbi sunt intr'unu numeru frumosu reprezentati. Numai la Teatrulu magiaru amu vediutu, unu tricoloru natiunalu srbescu cu inscripsiunea: „Eljen a test-vériség.” Si pre biserica srbilor falafai paru standarde, dar si aceste unguresci! M. B.

Romania.

Adunarea deputatilor.

Siedinti'a de la 4 februarie v.

S'a facutu o propunere suprimeră de peste 20 de deputati, prin care se cere d'a se luă in data in desbatere de urgintia proiectulu de lege pentru stramutarea curții de casatiune la Iasi. Aceasta propunere a deschis lunga desbaterei pentru si contra. D-nii Grigorie Sturza, G. Ghica, Gheorgiu, Marzescu, Cogalnicianu au vorbitu pentru urgintia si dd. Dimitrie Ghica, P. Gradistianu, A. Lahovari, Presbianu, Boiarescu, Costa-Foru, Cernatescu au vorbitu contra. Cei cari au sustinutu urginti'a au arestatu că stramutarea curții de Casatiune este o cestiune poporaria si politica si chiaru amanarea tinei Iasii intr'o agitare ce nu este bine a se mai mantine. Cei cari au vorbitu contra au sustinutu că nu este o cestiune poporaria, că desbaterea bugetelor este o cestiune mai poporaria si mai nationale, căci interesa natiunea întrăga. D. Costa-Foru a arestatu inca că acăstă cestiune pote eveni si ministeriale; că ministeriul a sustinutu stramutarea curții si cadiendu acestu proiectu de lege se pote inchide Camer'a si atunci tiéra remane fara bugete, candu votandu acum bugetele, guvernul ar fi silutu se prelungesc sesiunea si dupa 15 februarie.

D. Ionu Brăteanu se declara pentru transferire, desii totdeuna a combatutu acăstă ideia, si este securu că'n cea mai mare parte a Romaniei este o cestiune nepoporaria, pentru celu care o sustine. Arata inse că-i pare reu că propunerea de urgintia a venit adi, căci s'ar pară că Camer'a votēa suptu impresiunea placardelor d-lui Rosnovanu, ce'a ce nici intr'unu modu n'ar fi bine. D. Brăteanu dechira din nou că va vota transferirea curții de casatiune, do si scie că nu va vindea adeveratele suferinti ale Iasilor, si că va face apel la toti amicii sei se dă acelui votu pentru că din nenorocire s'a promis de multe ori imbunatatiri dar nu s'a facutu nimicu, nu s'a pus o singura piatura de balsam p'acle plagi, adauge inse că ar dorit se se faca si desbaterea si votarea peste cateva dile, nainte d'a se face votarea generala a bugetelor.

D. Cogalnicianu desaproba pe d. Rosnovanu si dice că nu este si nu pote fi capu de partita, si d'acea nimine nu pote banui macar că s'a cerutu urginti'a suptu acea impresiune ci din contra o cere ca se paralizeze ori ce actiune contrarie si a se vota acum fara nici o participare a d-lui Rosnovanu. Inchidiendu-se in sfarsit desbaterea se punu la votu amendamintele care cerea urginti'a si fiindu că pentru acăst'a se cere două treimi, au cadiutu; voturile pentru urgintia immediata au fostu votanti 111 pentru 57 albo si contra 54 negre. Astu-felul urginti'a, desii au avutu majoritatea, a cadiutu, si or'a fiind, a 5, s'a radicatu siedinti'a. „Romanul.”

Bucuresti 22 februarie (telegramu.) Guvernul a facutu mai multe intemnițari intre ofiicii, amplioati si privati pentru suscipțiunea de participare la o conjuratiune. In orasii cercula faime despre o rescăola ce se ascăpta pentru diu'a de 23 februarie.

patu si face a incetă amesteculu guvernului in trebile bisericesc, regulandu alegerea mitropolitilor si episcopilor dupa vechile traditiuni religioase, si conformu cu constitutiunea ticei. Propunerea onor. si pilor senatori, precum si proctulu de lege alu guvernului sunt drepte, legale si mantuitore. Sunt legale pentru că constitutiunea dice curat la articolul 21 că „*metropolitii si episcopii eparhioti ai bisericei ortodoxe romane SUNT ALESI dupa modulu ce se determina printre lege speciale*.”

Sunt drepte si legale pentru că biserica romana si insusi statul roman este intemeiatu din vechime pe principiul electivu, si art. 31 din Constitutiune dice că *tōte poterile statului emana de la natiune* care nu le pote exercita de catu aumai prin delegatiune si dupa principiile si regulele asediate in constitutiunea de fatia. Sunt mantuitore pentru că lasandu clerului independenti'a si autoritatea sa, se garantă totu-deodata autoritatea religioasa a bisericei, de fluctuationile si isbirile puterii laice care e trecatoru si supusa la tōte eventualitatile si care prin acăst'a s'ar potă slabii si degradă, slabindu totu intr'unu timpu sentimentalul religiosu alu poporului, amărcă si devotamentul seu pentru biserica si religiune.

Biserica si religiunea a fostu in toti timpii seculul de aperare alu natiunalitatii romane; ele vor fi si in viitor sengurulu radiemu de mantuire. Canonele bisericesc sunt sufletul si temeli'a religiunii; a se abate de la canone, este a slabii prestigiulu religiunii si autoritatea morală a demnitarilor bisericei, este a omorii in poporul consciinti'a religiunii care este sufletul natiunalitatii unui popor si sengur'a marturisire de esistenti'a sa reale. A numi pe capii bisericei prin decrete, este a-i reduce la starea precarie de functiunari administrativi, a-i face instrumente servile in man'a guvernului, rapindu-le astfelii caracteriula sacerdotiale; este, in fine, a calcă legea, datinele ticei si canonele bisericesei care sunt rezemulu puterii eclesiastice si religiose, este a espune biserica romana, si prin urmare statul roman si insusi natiunalitatea năstre la tōte eventualitatatile, la tōte pericole.

Onore dar demnilor si patriotilor seznatori cari prin propunerea ce au facutu si prin initiativa religioasa laudabila ce au luat, au scapatu demnitatea bisericei, prestigiulu si autoritatea clerului, conservandu santieni'a si respectulu canonelor si a vechilor năstre obiceiuri religioase. Credem că proctulu guvernului va fi votat fara cea mai mica oposiție din partea cui-va, de catu numai in ceea ce privesce forma si ore-care elasticitate din proiectul guvernului; credem că actualii demnari ai bisericei năstre, recunoscendu insii falsa si injositoră pozitii in care se află, se vor retrage de buna-voia, in interesul loru propriu si alu bisericei, si astfelii vor reîntră in lege si vor face ca se inceteze o anomalie asiā de vămatore si loru, si legii, si bisericei si insusi natiunalitatii romane. „Reforma.”

Bucuresti 22 februarie (telegramu.) Guvernul a facutu mai multe intemnițari intre ofiicii, amplioati si privati pentru suscipțiunea de participare la o conjuratiune. In orasii cercula faime despre o rescăola ce se ascăpta pentru diu'a de 23 februarie.

Cestiunea orientului.

Corpului legislativu alu Franciei i se asternura urmatorele acte referitorie la Candi'a, si a nume sunt aceste depesce ale ministrului de externe francescu catra reprezentantele Franciei in Constantinopol.

„Paris 8 novembrie 1866.

Domnulu meu! Guvernul turcescu nu incetă a ni areta rescăola din Candi'a casă dela-tatură deplinu. Nu sun in stare a controlă a devenirelui absolut alu acestei afirmatiuni. Daca ar fi asiā, am avea mai multe de catu veri candu se apelă la sentimintele de temperantia ale regimului osmanu. Elu scie că mesurele de blandetă, prin onoroa ce i-ar face in opinionea publică, i-ar si mai folositorie de catu actele de severitate, ori catu de indreptatate ar fi aceste. Dar acăst'a e numai o lature a cestiunii; e vorba acu a sci sub ce conditiuni si-va continua domnirea a supra insulei Candi'a, cum va repară atate rele, si cum va sterge atate suveniri triste. Fara indoiela ni va spune că acum'a in fine se occupă de imbunatatiri seriose; dar cine

*) De aceste s'a intemplatu si in Sighetulu Marmației etc.

Red.

